

Mūzikas akadēmijas rakstu uzmanības centrā šoreiz ir Baltijas tautu – latviešu un lietuviešu – skaņumāksla. Divu pētnieku raksti iecerēti kā velte Jāzepam Vitolam viņa 145. dzimšanas dienas atceres gadā. **Mikus Čeže** aplūkojis Vītola personību dažādos aspektos, tajā skaitā jaunrades psiholoģijas plāksnē un saiknē ar latviešu opermākslas attīstību – proti, Latvju operas darbību. Daudzējādā ziņā neierastā gaismā Vītolu parāda arī **Anitas Miķelsoņes** pētījums: tajā plaši iztirzāta skaņraža pretrunīgā attieksme pret modernismu, tās izpausmes viņa atziņās un mūzikā. Savukārt **Līgas Jakovickas** raksts veltīts vienam no Vītola kādreizējiem audzēkņiem – Jānim Ivanovam. Šī materiāla tapšanu rosinājusi autore vēlme atklāt vērtības, kas slēpjas Ivanova agrīnajās solodziesmās (30.–40. gadu darbos) un līdz šim nepelnīti palikušas viņa orķestra kompozīciju ēnā.

Terēze Zīberte-Ijaba pētījumā par latviešu simfoniskās mūzikas pirmsākumiem raksturo 19.–20. gadsimta mijas norises, ieskicējot vēsturiskās situācijas, mūzikas izglītības sistēmas u.c. faktoru lomu žanra attīstībā – it īpaši simfoniskās miniatūras evolūcijā. Simfonisma tematiku risina arī **Jānis Kudiņš**, bet jau citā – mūzikas estētikas rakursā. Viņa izvirzītais jautājums – kā 20.–30. gadu latviešu orķestra mūzikā izpaužas romantisma ietekme – rosinājis autoru piedāvāt savu skatījumu uz plaši un bieži vien pretrunīgi izprasto romantisma jēdzienu.

Baibas Jaunslavietes rakstā iztirzātas galvenās tendences, kas vērojamas vācu un krievu preses attieksmē pret latviešu mūziku dažādos laikmetos – gan Latvijas brīvvalsts pēdējā demokrātijas periodā (1926–1934), gan autoritārisma laikā (1934–1940) un okupācijas gados (1940–1944). Galvenais impulss šī pētījuma tapšanā bija vēlme padziļināt priekšstatus par mūzikas vēstures saikni ar sabiedriski politiskajām pārvērtībām un citām kultūras dzīves jomām, tātad ar laikmeta gaisotni kopumā.

Mārtiņa Boiko raksts veltīts lietuviešu sutartinēm. To izpētei autors pievērsies daudzu gadu gaitā, skarot dažādus aspektus: sākot ar sutartiņu vietu Baltijas mūzikas kopainā līdz pat smalkām skaņuraksta niansēm. Vairākas no tām aplūkotas arī šajā rakstā, kurā analizēts viens no savdabīgiem žanra atzariem: vokālo sutartiņu atskaņojums uz kanklēm – latviešu koklēm radniecīga psaltērija tipa instrumenta. Raksts sniegts gan latviešu, gan angļu versijā.